

VEČERNIK

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XII. Štev. 20	TELEFON: UREDNIŠTVA 25-67 UPRAVE 28-67 POŠTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409	Marlbor, sreda 25. januarja 1939	NAROCNINA NA MESEČ: Prejeman v upravi ali po pošti 10.— din, dostavljen na dom 12.— din, tujina 25.— din	Cena din 1.—
-----------------------	--	----------------------------------	--	-----------------

7 milijonov prostovoljcev v Angliji

Na Chamberlainov poziv se je javila v vojsko samo prvi dan že polovica vseh angleških moških — Vso Anglijo je zajel mrzlični val priprav za primer vojne — Oborožene bodo vse trgovske ladje, vse tovarne in vse postojanke — Značilni pogovor med londonskim in newyorškim županom

LONDON, 25. januarja. Včeraj se je poslovil angleški narod od večstoletne tradicije. Usodni mednarodni položaj ga je prisilil, da se je z večerašnjim dnevom po večletnem odporu definitivno odpovedal svojemu tradicionalnemu civilizacijskemu življenju, za katero ga je zavidal ves svet, in se je prostovoljno odzval klicu svojega s skrbljo navedanega ministrskega predsednika Chamberlaina, ki je sicer dal svetu in zgodovini toliko dokazov, da želi mir in samo mir, ter se je prijavil v službo svoje domovine kot prostovoljni vojak, da je svet ostrmel in se globoko klanja pred žrtvijo, ki jo doprinaša Anglež sicer samo v vojni.

SEDEM MILIJONOV PROSTOVOLJCEV.

Sedem milijonov prostovoljcev se je prijavilo samo tekom včerašnjega dneva v službo državne obrambe. To predstavljajo polovico vsega angleškega prebivalstva. Klicu domovine se je odzvala zlasti mladina in delavstvo, pa tudi angleški meščani ni zaostal. Seveda vsi prijavljeni niso izveščani in tudi ne sposobni za vojaško službo, ker jih je 3 milijono starih nad 45 let. Toda po nekaj mesecih vezbanja bodo že milijoni sposobni za boj ali za področje v zaledju.

VSE SE SPOREDI NAMENOM VOJNE.

Včeraj se je pričelo razdeljevanje 20 milijonov brošur z navodili za postopanje v primeru vojne. V merodajnih krogih se pričakuje samo še dan, ko bo sledil še odločilni korak, ko bodo postavili celokupno angleško gospodarstvo, industrijo in promet na vojni tir. Ta dan ni več daleč.

OBOROŽITEV TRGOVSKE MORNARICE.

LONDON, 25. januarja. Mornariško ministristvo je te dni sklenilo, da v primeru vojne oboroži celokupno trgovsko brodogojstvo, ki ima okoli 20 milijonov ton. Vse ladje bodo oborožene s topovi. Vse moštvo tega brodogojstva, ki ga je blizu milijon, se vadi v streljanju s topovi in drugim orožjem. Gre v prvi vrsti za topove srednjega kalibra proti podmornicam ter za protiletalsko artilerijo.

VEZBANJE INDUSTRIJSKEGA DELAVSTVA.

LONDON, 25. jan. Že več mesecev se vezba celokupno angleško industrijsko delavstvo v ravnanju s protiletalskimi topovi, ki bodo postavljeni kar na strehah tovarniških zgradb. Tako izveščano delavstvo, ki ga je blizu 3 milijone, ne bo vpoklicano v redno vojsko, ampak bo branilo domovino doma, tako da industrija tudi sredi vojne ne bo prenehala obratovati.

5500 NOVIH PILOTOV.

LONDON, 25. jan. Samo v zadnjih 4 mesecih se je prijavilo v prostovoljno letalsko službo 5500 pilotov, 4 krat več, kakor v istem razdobju leta 1937.

PREMESTITEV TEKSTILNE INDUSTRIJE.

LONDON, 25. jan. Danes je obiskalo ministrskega predsednika Chamberlaina odposlanstvo tekstilne industrije in predlagalo takojšnjo premestitev vse tekstilne industrije v neizpostavljeni Lancashire.

RAZGOVOR PREKO OCEANA.

Keko pomemben je bil včerašnji dan, dokazuje tudi dejstvo, da se je vršil včeraj prvič v zgodovini radiofonije slišan prenos razgovora obeh županov Londona in Newyorka iz vozovnice se vozil. Newyorški župan La Guardia je v vozovnici se avtomobila pozdravil londonskega župana lorda Bowerja in mu zlasti dejal, da ga pozdravlja zlasti priručno se

si podtajnik zunanega ministrstva za časa lorda Edena, lord Cramborn, govor, v katerem je naglasil, da je treba takoj rapidno povečati državno obrambo. V zadnjem času ni več mogoče verjeti, da bi Nemčija in Italija sploh še hoteli prispovati k pomirjevalnim naporom angleškega premierja Chamberlaina. Zato se ne sme prav nič več storiti, kar bi se moglo tolmachi kot angleška slabost. Kajti vsako kolebanje bi privedlo le k korak bliže k vojni. »Osebo sicer nisem bil proti nedavnemu potovanju Chamberlaina v Rim,« je dejal govornik, »toda ne morem se dovolj načuditi dejstvu, kako je mogel Chamberlain po vrnitvi iz Rima še izjaviti, da je prepričan o dobri volji in pripravljenosti za pogajanja s strani Italije. Žal ne morem biti več optimisti. Še to leto nam bo prineslo velike skrbi in morda bo prišlo celo do krize. Zadnji dve leti so imeli diktatorji sicer res uspehe, zato, zakaj naj ne bi svojih početij nadaljevali? Mi pa moramo iz Anglije napraviti nepremagljivo trdnjavo, zato da bi si napadali stokrat premislili, preden bi jo napadli.

GOVOR LORDA CRAMBORNA.

LONDON, 25. jan. Včeraj je imel biv-

Barcelona obkoljena

DANES DOPOLDNE SO NACIONALISTI VDRILI SKOZI DVE PREDMESTJI V GLAVNO MESTO KATALONIJE, KI JE POPOLNOMA OBKOLJENO. POPOLNO ZAVZETJE BARCELONE LE SE V PRASANJE KRATKEGA ČASA.

LONDON, 25. januarja. Čete generala Franca so prodrle že v predmestja Barcelone. Zasedle so skoraj brez odpora mesto Galva ob železniški progi Barcelona — Perpignan in s tem odrezale mesto od Francije. S padcem tega mesta je prebita tudi že zadnja obrambna črta pred Barcelono. Ta obrambna črta je bila po poročilu Reuterjevega poročevalca samo na papirju. V Barceloni sploh ni bilo nobenih resnih utrvalnih del in tudi ne splošne mobilizacije vse do zadnjih dni, ko je bila vlada zaradi napredovanja čet generala Franca naravnost presenečena. Sedaj so prekinjene tudi že vse teletonske zveze s tujino. Še nikoli pa ni svet videl tako strasnega bombardiranja in obdelovanja s strojnimi in letal, kakor zadnja dva dneva. To so vršila nemška letala. Vsa primitivna obramba more padeč Barcelone samo zavleči, nikakor pa ne zaustaviti. Tudi Havasov poročevalce potrjuje, da je Barcelona obkoljena in pred padcem.

LERIDA, 25. januarja. Avala. Obkoljevanje Barcelone se nadaljuje po načrtu in z namenom, odrezati mesto popolnoma od okolice. Šele potem bo izvršila pehota pod zaščito tankov in oklopnih voz glavni naskok. Računa se, da bo Barcelona padla najpozneje v dveh ali treh dneh, kajti odpor republikancev vedno bolj naglo peša.

LERIDA, 25. jan. Avala. Nacionalisti poročajo, da so Francove čete danes že vdrle v Barcelono skozi predmestja Hospitalet in Sanas ter stoje le še nekaj od kraljevskega dvorca, v katerem je še pred par dnevi rezidiral prezident Azana. Topništvo obstreljuje neprenehoma pristaniške naprave. Zunanji pristanišča so zasedrane mnoge tuje bojne ladje, da vzamejo na krov svoje državljane. Obstreljevanje se je usiarilo davi tudi na predmestje Tibigado. Marokanski topništvo je stalo davi v ostrem boju na griču

juiz, ki obvladuje vso Barcelono. Marokanske čete so zavzele dopoldne tudi že barcelonsko letališče.

PERPIGNAN, 25. januarja. Avala.

Pravkar je dospel iz Barcelone sem dopisnik Reuterja, ki je izjavil, da bi Barcelono mogoč obvarovati samo še čudež. Vlada je pričakovala vse prej, kakor tako naglo napredovanje nacionalistov. Zato je gradila utrube in izvedla mobilizacije, ko je bilo že prepozno. Izkazalo pa se je, da so bili tudi vsi ti zadnji naporji zaman. Republikanski vojakov se je polastila panika, ki onemogoča vsak resen odpor. Nacionalisti nameravajo mesto čuvati, ker je itak že tako rekoč v njihovih rokah. Nad mestom krožijo neprenehoma letala. Mesto je brez vode, živ in razsvetljevanje. Vendar se nameravajo republikanci tudi po padcu Barcelone še braniti na zadnjem ostanku Katalonije.

PERPIGNAN, 25. jan. Avala. Po poročilih s špansko-francoske meje čaka v katalonskih vaseh na tisoče beguncev, zlasti žensk in otrok, da bi smeli v Franco.

Za enkrat jih republikanska oblastva še zadržuje, ker nimajo nobenih pravih dokumentov. Republikanci so spravili na mejo tudi oblo umetnin in dragocenosti.

PARIZ, 25. jan. Francoska vlada je odgovorila na noto španske republikanske vlade zaradi sprejema republikanske vojske na francoskem teritoriju. Francoska vlada pravi, da ne more sprejeti velikega števila 50 tisoč republikanskih vojakov, pač pa bo sprejela samo del te vojske in vse žene ter otroke. V tekni noči je francosko mejo prekoračilo veliko španskih žena z otroki.

BARCELONA, 25. jan. Angleški poslanik s člani poslanstva je na rušicah »Greghoude« odpoval iz Barcelone v Marseille.

Zapiski

Angležev vedno več

V Angliji in Walesu je bila letos smrtnost otrok najnižja, odkar vodijo statistiko. Znašala je samo 53%. Prirastek prebivalstva znaša 16%, smrtnost pa 11,6%. Prva številka je rekordno visoka, druga pa rekordno nizka.

Položaj Cerke v Nemčiji

Organ SS oddelkov »Das schwarze Korps« objavlja cel program ukrepov, ki bi se jih naj poslužila vlada, da bi svetovnemu katolicizmu zabranila napade na narodno-socialistični režim. V Nemčiji bogoslovci ne služijo vojske. Država vzdržuje na 15 univerzah za svoj denar bogoslovne fakultete. Razen tega je verski pouk na vseh šolah še vedno obvezen. List pravi, da bi ukinitve teh ugodnosti ne bilo mogoče nazvati protiverski boj, kajti isto je izvedla že pred leti Francija in USA. Nadajje prigovarja k ukinitvi jezuitskega reda v Nemčiji. 1937 je bilo v Nemčiji 42 jezuitskih samostanov. Cerkev uživa v Nemčiji tudi to ugodnost, da darov in dajatve cerkvi niso obdavčene. V državi je v celoti 22.000 katoliških duhovnikov, 657 samostanov s 15.536 moškimi člani in 6.858 ženskih samostanov s 100.000 članicami. »Das schwarze Korps« se čudi, kako je mogoče pisati o preganjanju katoličanov v Nemčiji, ko vendar država pušča katoliški cerkvi toliko pomembnih možnosti in toliko svobode.

Američani nezadovoljni z Wiedemannom

Z ozirom na vesti, da bo zaupnik kancelarja Hitlerja kapetan Wiedemann imenovan za generalnega konzula v San Franciscu in določen, da kesnjeje zavzame mesto veleposlanika v Washingtonu, prihajajo iz Amerike že odločilne vesti. Bivši kapetan bavarške pehote Wiedemann zaradi zadnjega vohunškega procesa v Ameriki, kjer so čisto imenovali njegovo ime, v Washingtonu še davno ni tako priljubljen kakor je bil njegov prednik Dieckhoff.

Vojaška petletka v Braziliji

Nedavno je v Braziliji izšel odlok, »določajo petletni načrt za javna dela in narodno obrambo. Izdatki v višini 3 milijard milreiros, ki so s tem načrtom v zvezi, bodo kriti z dajatvami za finančne operacije, z dobički bank in z izdajanjem blagajniških nakazil.

Kulturna pogodba Nemčije s Francosko Španijo

Med Nemčijo in Francosko Španijo je bil izdelan načrt za kulturno pogodbo, ki naj bi služila poglobitvi kulturnih odnosov med obema državama. Prve določbe govoriijo o ustanovitvi Nemškega doma v Španiji in Španskega doma v Nemčiji, o izmenjavi studentov, profesorjev in asistentov. Tudi na gledališkem, glasbenem, radijskem in filmskem področju naj bi prišlo do živahnih stikov. Sovražna literatura bo istočasno v obeh državah prepovedana. Devizne težkobe med obema državama bodo odstranjene. Nadatje govori predlog tudi o ustanovitvi nemško-španskega kulturnega odbora.

Izselitev Židov iz Gdanska

Med narodno-socialistično upravo mesta Gdanska in tamošnjimi židovskimi organizacijami je bila sklenjena pogodba, po kateri se vsi gdanski Židje obvezujejo, da bodo do 1. oktobra 1939. zapustili mesto. Izseljenje bodo čez nemško ozemlje prepeljali v Trst in odtod na vzhod. Prvih 1000 Židov zapusti mesto že v prihodnjih dneh. Uradi so dovolili Židom, prodajati svoje premičnine in nepremičnine, kakor tudi zbiranje prispevkov za izseljenje. Obenem so ustavili vse protizidovske akcije.

Maribor, 25. januarja.

Na vprašanje, kakšni so končni cilji nemške zunanje politike, nam daje jasen odgovor Hitler sam v svoji knjigi »Mein Kampf«. Najslavnejši je sledeči odstavek: »Mi nacionalisti hočemo ustaviti večno prodiranje Germanov na jug in zapad. — Usmerili bomo naš pogled na vzhod. Prenehali homo s predvojno trgovinsko in kolonialno politiko. Naša politika bo celinska. Ko govorimo o osvajanju novih ozemelj, mislimo predvsem na Rusijo in na obmejne dežele, ki so od nje zavisne.«

Res je, da imamo včasih vtis, kot da je Nemčija spremenila svoje prvotne načrte, kot da je zapustila vzhod in skuša uspeti na zapadu. Tako je na pr. vojaško zasedla Renanijo, postavila zahteve po kolonijah, se vmešavala v španske zadeve. Vendar pa dela Nemčija podobne izpade na zahodu le z namenom, da priklene Anglijo, zlasti pa Francijo na mešto in jima prepreči vsako vmešavanje v vzhodne zadeve. Nemčija skuša pogosto z ofenzivo na zapadu zagotoviti si proste roke na vzhodu.

Splošno mnenje pravi, da je končni cilj nemška prodiranja na vzhod Ukrajina. Toda to ni povsem točno. Hitler govori v množini o obmejnih deželah Rusije in torej ne misli samo na Ukraino ampak tudi na ostale republike, ki sicer po narodnosti niso ruske, ki pa tvorijo sestavni del Zveze Sovjetskih Socialističnih Republik. To so poleg Ukrajine Kavkazija in tri transkavkazijske republike med Crnim in Kaspijskim morjem: Georgija, Armenija in Azerbejdžan. Dalje, na vzhodni strani Kaspijskega morja nahajamo turkестanske republike: Kazakistan, Turkmenistan, Uzbekistan, Tadžikistan in Kirgizistan. Vse te pokrajine so izredno bogate in bi za Nemčijo bile dragocene vrednosti, ker bi v teh krajih Nemčija našla vse surovine, ki jih potrebuje. Ukrajina bi ji nudila žito, premog in manganovo rudo. Kavkazija bi ji dajala les, vino in petrolej. In končno v Turkestanu bi Nemčija našla žito, meso, bombaž in sadje.

Bežen pogled na zemljevid nam pove, da se pas teh dežel razprostira ob najkrajši črti Berlin - Indija. Skrajno ozemlje v tem pasu je Turkestan, ogromna planota, ki leži med Kaspijskim morjem, Kitajsko, Indijo in Perzijo. Ta planota je najvažnejša strateška točka vsega sveta. Kdor ima v oblasti to ozemlje, temu je odprta pot v Indijo, na Kitajsko in na Daljni vzhod.

Poleg poti preko Turkestan, je za Nemčijo mogoča še druga pot v Indijo: preko Bagdada in Perzije. In res, tudi v tem predelu najdemo nemške stopinje. Perzija je prostrana država, ki skriva bajno, še neizkoriščeno podzemsko bogastvo. Ze nekaj let si osvaja Rajh postojanke v Perziji, nemški vpliv v teh krajih narašča od dne do dne. Številne trgovinske pogodbe med Berlinom in Teheranom so zagotovile Nemčiji glavno besedo v Perziji. Ze nekaj časa se vrši reden in direktni zračni promet med Berlinom in Teheranom. Nemci grade veliko cesto Teheran - Trebizond in oskrbujejo na večjih krajih avtomobilski promet. — Končno upajo izkoristiti novo transiransko železnico (preko Perzije). Praga, ki meri 1.400 km in so jo Angleži gradili 11 let, je bila pred kratkim izročena prometu. To je dogodek svetovnega pomena. S to železnico so si Angleži odprli najkrajšo pot v Indijo. Važno pa je, da teče železnica po krajih, ki leže ob črti Berlin-Bagdad - Indija. Ko so Angleži pred enajstimi leti začeli z gradnjo transiranske železnice, se jim prav gotovo še sanjali ni, da bi ta prometna žila utegnila kdaj koristiti njihovim konkurentom, Nemcem.

Kljub za vhod v Indijo, bodisi skozi turkестanska ali perzijska vrata, pa tvori Ukrajina. Nemčija ne bo mogla gospodariti na teh dveh poteh, ki vodita v Indijo, dokler ne spravi Ukrajine pod svoj vpliv. V ta namen ji je potrebno razkosanje Sovjetske Rusije.

Ali se bo posrečilo Nemčiji uresničiti te pravilne načrte? Ali pa se bo četrtič v zgodovini ponosrečil poskus, ki ga je hotel izvesti že švedski kralj Karel XII., pozneje Napoleon in končno Nemčija sama v letih 1917.—1918. z zasedbo Ukrajine? V nekaj letih bomo dobili odgovor na to vprašanje. S. V. (Pariz.)

Francija med dvema zlema

INTERVENCIJA V ŠPANJI V KORIST REPUBLIKANCEV BI POMENILA VOJNO, ZMAGA FRANCA PA KONCENTRIČNI PRITISK NA FRANCIJO. —

PARIZ, 25. januarja. Znani poslanec de Kirillis piše v »l' Epouee«, da se zelo motijo vsi tisti, ki mislijo, da so italijanske aspiracije nasproti Franciji samo manever. Ze bližnja bodočnost bo pokazala, da so te aspiracije skrajno resne. Ako odtično Rim o tej stvari ne spregovori jasno, moči samo zaradi tega, ker priprave za pričetek odkrite akcije še niso dozorele. Razine akcije osi Rim-Berlin so te dni posvečene le trudu za ustvaritev kompaktnega zaledja za politiko osi. Ta priprava bo v nekaj tednih popolnoma gotova in Italija ter Nemčija bosta imeli na svoji strani strnjeno fronto srednjeevropskih držav. Drugi pogoj je Francova zmaga v Španiji. Italija čaka na to zma-

biranje med tema dvema zlema. — go zato, da dobi na razpolago Francovo in svojo vojsko v Španiji, da jo na Pirenejih lahko postavi nasproti Franciji, ki bo tako obkoljena z italijanske, španske in nemške strani. Italija računa tudi pravilno s tem, da je Francija na Pirenejih najbolj občutljiva, ker tam nima nobenih utrd. Zato Italija pod nobenim pogojem ne bi dovolila zmage republikancev in bi se v primeru intervencije v korist republikancev postavila z orožjem v roki proti intervencionistu. Položaj je zato tak: intervencija v Španiji bi pomenila vojno z Italijo, zmaga Franca pa bo pomenila pričetek koncentričnega pritiska na Francijo. Franciji preostaja tedaj samo še izbira med tema dvema zlema.

Tudi nemške kolonije

NEMSKI NAROD IMA PREMALO PROSTORA. URADNI GLAS O KOLONIJAH. VPRAŠANJE BO SPROŽENO V ZVEZI S SREDOZEMELJSKIM. —

MONAKOVO, 25. januarja. Predsednik urada za gospodarsko politiko Bernhard Kölller je izjavil v nekem svojem govoru v Monakovem, da bosta v bodoči nemški gospodarski politiki odločilna dva faktorja: močan narod in močno gospodarstvo. Nemčija je največja država v Evropi (za Rusijo, op. ur.) in nemški narod je največji narod v Evropi (zpet za Rusi, op. ur.). Nemško gospodarstvo je največje in mora zato imeti največji vpliv. Toda nemški narod ima premalo prostora in naloga nacionalnosocialistične politike je, da od strani to razvojno oviro. Zato nemški narod ne more nikoli opustiti misli na kolonije.

BERLIN, 25. januarja. Nemški koloni-

alni urad objavlja uradno vest o nemških kolonialnih zahtevah. Nemčija potrebuje surovine in mora zato dobiti nazaj kolonije, kar naj se zgodi mirnim potom. Govoriti se tudi ne sme o »bivših ali »nekdanjih nemških kolonijah, ker pravno so bile in so še vedno nemške. Zato je: 1. vrnitev nemških kolonij vprašanje nemške časti; 2. nemška zahteva je pravno nesposobno utemeljena; 3. vrnitev je dejna potreba nemškega gospodarstva; 4. Nemčija ima, kakor vsi drugi, pravico vzgajati zaostale narode v kolonijah. V zvezi s to objavo se tudi zatrjuje, da bo sprožila Nemčija vprašanje kolonij v zvezi z vprašanjem Sredozemlja po Italiji.

Madžarska deljena čustva

NOVI POLOŽAJ V SREDNJI EVROPI RUSI MADŽARSKO SANJE IN BUDI ZLSTI TUDI GOSPODARSKO LJUBOSUMNOST.

BUDIMPEŠTA, 25. jan. Jutri se sestane zunanje politični odbor madžarske parlamentarne zbornice, da prejme poročilo zunanjega ministra grofa Csakyja o najnovem političnem razgovoru, zlasti z ozirom na obisk grofa Csakyja in dr. Chvalkovskega v Berlinu ter grofa Ciana v Beogradu. V Budimpešti se vedno bolj opaža spoznanje, da je Madžarska prisiljena, vdati se v odvisnost od Nemčije, ker je postalo očito, da je glede pritiska na ta del srednje Evrope Berlin močnejši faktor osi Rim-Berlin. Madžarska je bila sedaj dokončno prisiljena sprjazniti se z dunajsko razsodbo in drugimi odredbami Berlina. Vendar je napravilo tu mučen vtis pisanje »Nemške diplomatsko-politične korespondence«, ki je posvarila Madžare, da za njihove fan-

tažbe o obnavljanju države krone sv. Stefana v meah nekdanje Ogrske v novi Evropi ne sme več biti prostora ter jih pozvala, naj stopijo z megljenih oblakov na realna tla. Te besede so bile formalno res naslovljene na opozicijo, toda govorene tudi uradni Madžarski, ki se v tem ne razločuje od neuradne. Zato so bile sprejete tudi v vladnih krogih s trpkostjo. Veliko skrb povzroča Madžarski tudi dejstvo, da bo posledje morala deliti svoj izvoz v Nemčijo in Italijo z izvozom Češko-Slovske, Jugoslavije in Poljske. Ta ljubosumnost je torej čisto stvarnega značaja. Pač pa upajo tu, da bo mogoče vzdrževati dalje aspiracije nasproti Romuniji, ki naj bi jo zadela enaka usoda kakor lani CSR.

Pred novo japonsko ofenzivo

JAPONCI PRIVAZAJO NA KITAJSKO SILNE MNOZINE OROŽJA IN NOVE CETE. PRICAOKOVATI JE TREBA PRI ČETKA ODLOČILNIH BOJEV. —

HONGKONG, 25. jan. Po zanesljivih poročilih je treba pričakovati, da se bodo že v prihodnjih dneh pričele na kitajskih bojiščih nove velike bitke, ki bodo morda odločilnega pomena. V zadnjih tednih so pripeljali Japonci na severno in južno Kitajsko ogromne množine orožja in streljiva ter stislošče novih čet, iz česar je mogoče sklepati, da se je nova japonska vlada odločila za bolj energične bojne

operacije proti Kitajcem. Japonci namevajo izkrcati svoje čete tudi na skrajnem jugu Kitajske, da bi na ta način odrezali ozemlje Cankajškove vlade od francoske Indokine in na ta način onemogočili nadaljnjo dobavo orožja in streljiva od te strani. Maršal Cankajšek je o teh namerah Japoncev poučen in se mirno pripravila na obrambo.

Dr. Kundt podtajnik češke vlade

PRAGA, 25. jan. Voditelj češko-slovaških Nemcev dr. Kundt je postal državni podtajnik za nemško manjšino v CSR. Njegovo imenovanje je prišlo kot rezultat razgovorov dr. Chvalkovskega v Berlinu. Le-ta je tam tudi dejal, da CSR za sedaj še ne more naperiti direktne in takojšnje ostre akcije proti Židom, ker imajo vso češko-slovaško zunanjo trgovino v rokah.

DEMISIJA NEMŠKEGA FINANČNEGA MINISTRA.

BERLIN, 25. jan. Nemški minister za finance von Schwerin-Krosslgh je demisioniral zaradi odstavilte dr. Schachta kot guvernerja Narodne banke, vendar njegov odstop ni bil sprejet.

Razpustitev turškega parlamenta?

ANKARA, 25. januarja. Po še nepotrjenih vesteh je bilo na seji vlade, katere se je udeležil tudi načelnik generalnega štaba, sklenjeno, da se turška poslanska zbornica razpusti in razpišejo za marec nove volitve. Nova zbornica bi se sešla meseca aprila.

Nacionalistično letalo vrglo bombe na francosko vas

MARSEILLE, 25. jan. Davi je neko špansko nacionalistično letalo preletelo francosko mejo in vrglo na neko vas, ki je preko 20 kilometrov oddaljena od meje, več bomb. Francoska protiletalska obramba je takoj stopila v akcijo in letalo pregnala.

Francija grozi z zasedbo španskega Maroka, Minorce in več mest

PARIZ, 25. jan. Francoška vlada je sklepa o ukrepih, ki jih bo storila, če bo Italija po zavzetju Barcelone stavila kakve pogoje in zahteve. Današnji Londonski »Daily Express« ponatiskuje večerajšnji pariski »Tempo«, ki piše, da ima Francija pravni naslov zasesti španski Maroko, ker tudi ta spada pod oblast marokškega sultana. Posebni dopisnik »Daily Expressa« pa javlja iz Pariza, da bo Francija eventualno zasedla pomorsko luko Cartagena in vojno luko Alicante. V francoskih političnih krogih se smatra, da bi Francija mogla zasesti tudi Minorce.

NOVA INTERVENCIJA PRI CHAMBERLAINU

LONDON, 25. jan. Pri Chamberlainu in Halifaxu se je zgledala delegacija laburistične stranke z majorjem Atleemom na čelu. Zahtevala je ukinitve prepovedi izvažanja orožja v republikansko Španijo.

PODPORA ANGLIJE BEGUNCEM.

LONDON, 25. jan. Angl. vlada je nakazala 52 milijonov dinarjev kot prvo pomoč španskim beguncem iz Barcelone.

ROOSEVELT ZA POMOČ ŠPANJI

WASHINGTON, 25. jan. Roosevelt je izjavil, da studirajo vladni pravniki, kako bi mogel Roosevelt dvigniti embargo (prepoved izvažanja orožja) v Španijo, ne da bi mu bilo treba vprašati za to za dovoljenje kongres.

DEL VAYO SE VRACA.

PARIZ, 25. jan. Španski zunanji minister del Vayo je odpovalil iz Pariza v Barcelono. Spremlja ga bivši baskiški ministri predsednik.

BONNET BO GOVORIL SELE JUTRI

PARIZ, 25. jan. Zunanji minister Bonnet je zavlekel svoje poročilo pred parlamentom na četrtek. Levičarji ga obtožujejo, da je to samo manever, ker bo v četrtek Barcelona že padla.

NEMCIJA KUPUJE TOPOVE IN LETALA V CSR

PRAGA, 25. jan. Dve nemški vojaški misiji sta prispeli v Prago nakupovat topove in letala za nemško armado.

NEMSKA VOLJA V KLAJPEDI.

KLAJPEDA, 25. jan. Vodstvo nemških nacionalistov je izjavilo, da ne bo trpelo v memelskem področju protinemške in nacionalnemu socializmu sovražne propagande.

ZAPLENITEV IRSKIH PUŠK.

LONDON, 25. januarja. Scotland Yard poroča, da je bilo pri londonskih Irčih zaplenjenih doslej 1500 pušk, več sto samokresov in več bomb. Preiskave se nadaljujejo. Zaprtih je bilo več sto Ircv.

CETRIFINALE AVSTRALSKEGA TENISKEGA PRVENSTVA

SIDNEY, 25. jan. V četrtfinalu avstralskega teniškega prvenstva so prišli Crawford, Bromwich, ki je premagal Turnbulla 7:5, 6:1, 6:0, nadalje Quist in McGrath, ki je premagal dosedanjega prvaka Hapmana s 6:4, 4:6, 6:4, 6:3.

MISS CECILIA COLLEDGE PRVAKINJA EVROPE

LONDON, 25. jan. Miss Cecilia Colledge je osvojila evropsko prvenstvo v umetnem drsanju. Druga je svetovna prvakinja Miss Megan Taylor, tretja Miss Walker.

Vremenska napoved

Za enkrat nespremenjeno, kasneje polgoma jasno in hladnejše.

Borza. C u r i h, 25. jan. Devize: Beograd 10, Pariz 117,05, London 20,715, New York 4434,125, Milano 23,30, Berlin 177, Praga 15,17.

Smučarska poročila

(vPutnik, Maribor, 25. jan.) Mariborska koča—Pohorski dom: —1, jasno, mirno, 30 cm svetlega južnega snega, smuka za silo. Sv. Lovrenc na Pohorju: —2, visoka megla, 10 cm novega južnega snega, smuka za silo. Ribnica na Pohorju: —1, sneži, 10 cm osreplenega snega, smuka ugodna. Kottlje—Rimski vrelci: nič stopinj, zelo oblačno, mirno, 13 cm južnega snega, smuka za silo. Pecca: +1, sneži, 40 cm novega snega na podlagi 50 cm, smuka odlična. Mozirska koča: —3, pooblačeno, mirno, 30 cm prišča na podlagi 50 cm, smuka odlična. Koča na Smrekovcu: —3, zelo oblačno, mirno, 30 cm južnega snega na podlagi 50 cm, smuka za silo.

Novice

Občni zbor studenčkih gasilcev

Ena najbolj agilnih gasilskih čet v mariborski okolici je polagala preteklo nedeljo obračun svojega dela. V novem gasilskem domu v Studenčah so se prvič zbrali moštvo, častni in podporni člani, pa tudi drugi občani k rednemu občnemu zboru. Že zjutraj se je vršila proslava v čast pokrovitelja gasilcev Nj. Vis. kraljeviču Tomislavu. Predsednik g. Alojzij Kaloh je pozdravil navzoče ter v kratkih besedah razložil pomen gasilske čete, njegove nastanek in napredek. Naštel je vsa velika prizadevanja, ki so skušala že pred 60 leti ustvariti gasilsko postojanko v Studenčah, kar pa se ni nobenemu županu posrečilo. Šele leta 1921 — mesec po izvolitvi župana g. Kaloha — se je mogla ustanoviti prva gasilska četa, sicer skromna po obsegu, vendar požrtovalna in podjetna v svojih načrtih. Šlo je v naglem tempu od koraka do koraka, tako da ima danes v svojem inventarju 3 avtomobile, dve turbini in vozni tren, poleg vsega pa lep gasilski dom.

Poveljnik g. Alojz Pregl je poročal, da

je četa sodelovala pri 21 požarih zelo uspešno in je bila tudi večkrat povabljena. Namestnik g. Kirbiš je poročal o vajah, ki se vršijo sistematično, zlasti za naraščaj, ki je tehnično tako izurjen, da lahko sodeluje pri intervencijah. Vršile so se 4 večje vaje, 2 župni in 4 manjše. Isti je poročal tudi o kulturnem delu, ki se vrši zelo uspešno, zlasti odkar je četa v novem poslopiju. Vprizorili so dve igri. Namesto zadržanega g. Omulca je poročal o blagajniškem stanju g. Kaloh. Dohodkov je bilo 72.000 din. izdatkov pa 67.000 din. G. Kristovič je v imenu nadzornega odbora predlagal razrešnico. G. Ullrich je poročal, da je nastopil v 130 slučajih kot izveščan samarijan, ki si je uredil s pomočjo Rudečeg križa v Studenčah svoj lastni ambulatorij. Izrečeno mu je bilo posebno priznanje.

Kot gost in podpornik društva je čestitil četi k napredku ravatelj g. Krejčič iz Ruš. g. Kac je izpregovoril v imenu občinskega odbora, nakar je g. Kaloh zaključil občni zbor.

Povodenj v Dravinjski dolini

Poljčane, 25. jan.

Včeraj čez dan je začelo deževati, nakar je bilo vso noč. Zjutraj pa smo se znašli v megli in vodi. Vsa Dravinjska dolina se je spremenila v ogromno jezero z večimi in manjšimi otoki. Vsi manjši in večji potoki so izstopili iz svojih strug. V Poljčanah in peklju sta prestopili bregove Dravinia in Brežnica ter se razlili čez polja in travnike. Voda je zajela nekatere cestne prehode, tako proti Studenčam in Makolam ter proti Sp. Poliča-

nam. Tako zgodnjih povodenj dosedaj tukaj nismo bili vajeni. Običajno so prišle v prvih spomladanskih dneh, letošnja nagla odluga in zadnji dež pa sta nam prinesla nadlogo sredi zime. Povodenj v Dravinjski dolini so sicer na dnevem redu zaradi neurejene struge Dravinie. Kakor se zahtuje, bodo na spoplad končno vendarle začeli z regulacijskimi deli na Dravinji. Šele potem bo tu konec večkratnih vsakoletnih poplav.

Šali pridobiti sposobnost in strokovno znanje v damsko-frizerski stroki. Za kongres in tekmo v friziranju je v vsej državi veliko zanimanje.

Zagrebska Shirley Temple

Te dni je neka berlinska filmska družba brzojavno angažirala 6-letno Zagrebčanko Darjo Gašteligerjevo, ki je odlično talentirana učenka baletske šole v Zagrebu. Prvo skušnjo pred filmsko kamero je mlada balerina zelo dobro prestala ter so filmski strokovnjaki z njo nadvse zadovoljni. Pravi, da je mala Darja druga Shirley Temple.

V zaporu se je obesil

Ivan Štraser je zaradi vloma odsedel kazen v zaporu okrajnega sodišča v Ormožu. Obsojenec je dne 10. hotel pobegniti iz celice. Že se mu je posrečilo, da je prišel iz celice na hodnik, ko ga je tam zasačil jetničar in ga s pomočjo drugih tovarišev ukrotil. Močno vklejnjenega Štraserja so dali v drugo celico. Kmalu nato pa je jetnik raztrgal hlače na trakove, jih zvezal in se na oknu obesil. Ko je prišel paznik v celico, je bil Štraser že mrtev.

Volka je jahal

Blizu Kumanova je tolpa sestranih volkov napadla stajo kmeta Stojana Gjorgjeviča in mu poklala 20 ovac. Ko je kmet videl, kako mu zveri mrcvarijo čredo, je planil na velikega volka. Razvila se je obupna borba med človekom in zverjo. Stojanu se je končno posrečilo, da je volka zajahal. Razbesnela žival je kot strela pobitela proti planini. Preplašeni volk je kmeta nesel še dva kilometra, ko so ga opazili ljudje. Kmetje so oboroženi z motikami in sekirami napadli volka in ga ubili ter tako rešili Stojana gotove smrti.

Mati in tri hčerke živele z razbojnikom

Nedavno je bil blizu Šabca ubit zloglasni razbojnik Ružin, ki se je dolgo skrivališče v hiši kmetice Zivane Radovičeve v oddaljeni vasi, ki je bila njegova ljubicca. Ljubezenska odnošaje z razbojnikom pa so imele poleg matere tudi njene tri hčerke. Ko so razbojnika ubili, je mati priznala, da je živela z njim. Povedala je tudi, da se je razumel tudi z njenimi hčerkami. Ko je najmlajša zvedela za materino priznanje, je v samomori-

nem namenu izpila večjo količino solne kisline.

Občni zbor ptujskih skavtov

V nedeljo je imel ptujski steg skavtov in planink svoj redni letni občni zbor, na katerem so izvolili novi odbor. Za stegovega starejšega je bil izvoljen profesor Novak, namestnik je Čuček Franc, stegovodja Mathias Ludvik, stegov tajnik Graifoner, stegov blagajnik Meglič, gospodar pa Podrešek. Meščansko šolo vodi Vergles Vilj. gimnazijsko četo pa Musek. Za kolovodkinjo planink je bila izvoljena Gosak Meta.

o. Ban v Beogradu. V Beograd je odpotoval ban dr. Natlačen in obiskal več ministrov v zadevah dravske banovine.

o. Delo Društva rudniških nameščenec v Trbovljah je bilo preteklo leto zelo uspešno. Društvo je doseglo izdajo ločenega službenega reda za nameščenice, ki je v skladu z določili socialne zakonodaje.

o. Razpisani zdravniški mesti. Banska uprava razpisuje dve mesti zdravnikov, in sicer v Sodražici ter v Ločah pri Konjicah. Prošnje je vložiti do 10. februarja.

o. Poroka v Konjicah. V Konjicah sta se poročila avtobusni podjetnik Adi Pozne in posestnica Štefka Brglezova.

o. Iz državne službe. Premeščena je meščanskošolska učiteljica Hermina Novak iz Ormoža v Konjice. Kazensko je upokojen meščanskošolski učitelj Milan Vauda iz Vojnika.

o. Minister Maštrovič bo obiskal Slovenijo. V kratkem bo prišel v Slovenijo minister za telesno vzgojo Maštrovič in uradno obiskal razne športne organizacije.

o. Se vedno sledovi vetra! Močan veter, ki je razsajal zadnje dni tudi okoli Velike Nedelje, je naredil mnogim posestnikom precej škode. Posestnici Mariji Irigolj in Cvetkovskemu vrhu pri Sv. Lenartu je razjedal celo streho in napravil okoli 4000 dinarjev škode.

o. Že drugi se ga napadli. Ko se je v nedeljo okoli 23. ure ponoči vračal proti domu Vinko Žmavc iz Trgovišča pri Mali Nedelji, so ga že drugi napadli neznanji fantalini, ki so bili oboroženi z motikami in lopatami. Toda sreča je bila, da je bilo to pred hišo in se je pravčasno umaknil.

o. Sokolska četa v Sp. Polskavi je imela v nedeljo, 22. jan., svoj občni zbor, na katerem si je izvolila novi odbor. Za starosta je bil izvoljen brat Grbič Lambert, blagajnik Kopriva Avgust, tajnik sestra Raišp Režika, prosvetar Lariseger Alojz, načelnik Drevenček Vilj, načelnica pa sestra Kancler Anica. Brat starosta je tudi poročal, da je četi predvsem potrebna lastna streha. Glede posejanja telovadbe je pa mnogo težko, ker ima telovadeče članstvo mnogo dela in to posebno v poletnem času.

o. Pragersko. Zadnji čas smo poročali, da je šel v smrt Jurij F., ki je bil kot hlapec v gostilni Stampfel na Pragerskem. Zadeva je bila javljena orožnikom in so začela za njim poizvedovanja. V nedeljo so ga izsledili orožniki iz Cirkovec v Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Orožnikom je vse priznal in tudi povedal, kam je prodal kolo, ki ga je pred odhodom ukradel in za vse ono, kar je šlo z njim.

o. Umrli so na Babnem 66-letna preužitkarica Turnšek Terezija, na Ostržnem 51-letna posestnica Knez Marija, v bolnišnici 3 leta stari sin mizarskega pomočnika Wiegela Edgar iz Gaberja in 28-letni sin pos. Jug Marko iz Pečja pri Blanci.

o. Kino Ptuj predvaja danes in jutri ob 20. uri »Rumeno zastavo«. Napeta borba na morju in v pragozdu.

o. Gasilska četa na Hajdini priredi v nedeljo ob 3. uri popoldne veseligr »Voda«.

o. Orožniška postaja Breg je našla kolo osebnega avtomobila. Lastnik naj se zglasti.

o. Nasilen kolesar. Fantje iz Pobrežja pri Sv. Vidu so v nedeljo zvečer v Turnišču v neki gostilni veseljačili dolgo v noč. Med njimi je bil tudi 24-letni mešarski pomočnik Murko Andrej iz Pobrežja. Njega je imel na piki pretepač Letonja Franc iz Brstja pri Ptuj, ki ga je čakal v zasedi. Ko je opazil Pobrežane, je z odprtim nožem v roki na ko-

lesu zdiral mimo njih in ga zasedil v Murkova pleča.

n 22 otrok ima 62 letni starček Andrija Flegar iz dolnjelendavskega okraja. Možakar se je dvakrat oženil in je še vedno najmočnejši v svoji vasi.

o. 30.000 litrov koruznega žganja so finančne oblasti zaplenile kmetom v novogradiškem okraju v Slavonski. Ker je bilo letos zelo malo sliv, so kmetje iz koruze delali žganje, ki pa je zdravju zelo škodljivo.

n. Sušak je obiskalo lani 25.495 turistov. Porast tujskega prometa na Sušaku je vsako leto večji in prednjači Sušak Crikvenici, Rabu, Malinski in Baški.

n. Strela ga je ubila. V Baru je strela udarila v hišo kmeta Djura Lukšiča in skozi dimnik prešla v sobo. Pri peči je sedel sin Velika, ki ga je strela na mestu ubila.

n. Frizerska stavka v Sidu. Ker so dobili prenizke plače, so pričeli stavkati v Sidu vsi brivski in frizerski pomočniki. Pogajanja so se razbila in je videti, da bo stavka precej dolgo trajala.

n. Človek — budilnik. Prebivalci Vele Luke na Korčuli skoraj ne potrebujejo ure budilke. V svoji sredci imajo starega Ivana Maričiča, ki za malo nagrado že 50 let budi vsakogar in ob vsaki uri, ki mu jo sporočijo. Starček vstaja že po polnoči in prične buditi prebivalce. S poslom in tudi zaslužkom je »budilnik« že precej zadovoljen.

n. Starka odkrila dve zakopani cerkvi. Starka Jelena Stojanovič je prišla v vas Županjevac in pokazala kraj, kjer je zakopana cerkev. Vaščani so pričeli s kopanjem in res odkopali starodavno cerkev. Starka je prav tako odkrila tudi samostan Denkvac in cerkvene knjige. Odkopavanje se nadaljuje.

Mariborske drobne vesti

m. Tatvina kruha. Včeraj zjutraj je nekdo vlomil v pekovski voz pekarnice Pisanec, ki je stal v Gregorčičevi ulici. Tat je odnesel 42 žemeli in več kilogramov kruha.

m. Ukradeno kolo. Elektromonterju Markonu Hugonu je nekdo iz Sodne ulice ukradel možko kolo znamke »Stadion«, vredno 1200 din.

m. Zalostna statistika. Lani je bilo v Mariboru 15 samomorov. Dve osebi sta se zastrupili z lizolom, ena s petrolejem, dva sta se zastrupila z raznimi kemikalijami, štiri se so obesili, trije ustrelili, trije pa so se zabodli.

m. Po stopnicah je padla. Včeraj je v Novi vasi padla po stopnicah 58-letna železničarjeva žena Jožefa Bizjak in si zlomila desno roko. Zdravi se v bolnišnici.

m. Nesreča pri igri. Med igro je 8-letni posestnikov sin Milko Kirbiš iz Prepoja tako nesrečno padel, da si je zlomil levo nogo. Malega posnečenca so prepeljali v tukašnje bolnišnico.

m. Vsekal se je. V Dogašah se je pri sekanju drv vsekav v desno nogo 43-letni posestnik Ivan Ulbi. Njegova poškodba je precej nevarna.

m. Kaj je za Jenkovo ulico na Tezmem? Ob slabem vremenu je nova Jenkova ulica na Tezmem podobna bolj močvirju kakor pa cesti. Že neštetoletno so prebivalci v tej ulici prosili za ureditev, pa brez uspeha. Ulica, v kateri se vedno več gradi, naj bodo vendar dostojno lice!

m. Nov sneg na Pohorju in Vrbanu. Te dni je sneg pobelil vrhove Pohorja ter vrh Vrbanu.

»Kaj, ti potrebuješ zopet 180 dinarjev za knjige? Ta tvoja šola me bo pa res pogaj kmalu ugonobila!«
»In pri tem sem jaz še vedno tisti, ki v razredu najmanj delam!«

Maribor

Statistika o življenju in smrti

NERAZVESELJIVA STATISTIKA O GIBANJU ROJSTEV IN SMRTI. — ROJSTEV CEDALJE MANJ. SMRTI VEDNO VEČ.

Mestni statistični urad je pravkar izgotovil statistiko o ljudskem gibanju v Mariboru. Slika, ki jo nudijo številke te statistike, je porazna. Če bo razmerje med umrli in rojenimi ostalo takšno, kakršno je, bo Maribor po številu prebivalstva nazadoval.

ROJSTEV VEDNO MANJ.

Število porodov v Mariboru zadnja leta stalno pada. Dočim je bilo leta 1923. še 643 porodov, je bilo leta 1926. samo 548, leta 1929. 418; leta 1931. 376. l. 1936. 218, lani pa 315. Sporedno pada tudi število nezakonskih otrok. Tako je bilo leta 1923. 139 nezakonskih otrok, leta 1926. 141, leta 1929. 84, leta 1931. 72, leta 1936. 58, lani pa samo še 53 nezakonskih otrok. Zadovoljivo je tudi dejstvo, da število mrtvorojencev stalno in naglo pada, kar je pripisati takojšnji zdravilski ir babski pomoči. V veliki meri ima pri tem zaslug tudi mariborska porodnišnica. Število mrtvorojencev je znašalo leta 1923. še 39, leta 1926. 25, leta 1931. 10, prav toliko tudi l. 1936., lani pa samo 3.

SMRTNIH SLUČAJEV VEDNO VEČ.

Kakor na eni strani število rojstev iz leta v leto pada, pa narašča vsako leto število umrlih v Mariboru. L. 1923. je v mestu umrlo 592 oseb, leta 1926. 554 (najboljše leto), leta 1929. 633, leta 1931. 604, leta 1936. je znašalo število umrlih že 670, lani pa 653. Statistika o rojstvu in umiranju Mariborčanov je vsekakor porazna in nas navdaja s skrbjo. Število umrlih v prvem mesecu starosti je padlo od leta 1923. od takratnih 45 primerov na današnjih 12. Število umrlih v prvem letu starosti je tudi padlo. Dočim je leta 1923. umrlo v tej starostni dobi še 91 otrok, je lani umrlo samo še 29. Te številke kažejo, da se mladinsko skrbstvo v Mariboru vedno bolj razvija in so uspehi že vidni. Zanimivo pa je, da je število umrlih med 50. in 70. letom starosti vedno večje. Leta 1923. je umrlo v tej starostni dobi 152 ljudi, lani pa že 199. Nad 70 let starih ljudi je leta 1923. umrlo v Mariboru 100, lani pa 167. Treba je poiskati vzroke, zakaj število umrlih v starejših letih stalno in tako naglo raste.

ZA CIM UMIRAJO MARIBORČANI?

Tudi na to vprašanje nam odgovarja uradna statistika, ki je v tem pogledu zelo zanimiva. Število ljudi, ki so umrli za jetiko, stalno pada. Leta 1918. je bilo v Mariboru še 122 primerov smrti zaradi jetike, leta 1923. 90, leta 1926. 100, leta 1929. 120, leta 1931. 94, leta 1936. še 90.

lani pa samo tri primeri smrti zaradi jetike. To je najmanjše število smrtnih slučajev zaradi jetike v povojni dobi, to je v zadnjih 20 letih. K temu so pripomogle razne ustanove, ki pobijajo to zavratno bolezen. Na prvem mestu moramo seveda omeniti Protituberkulozno ligo v Mariboru.

Stalno raste tudi število Mariborčanov, ki so umrli za posledicami raznih ran, dobljenih pri nesrečah. Leta 1918. je bilo takih primerov samo 7, lani pa že 36. Število smrtnih poškodb po naključju tudi narašča. Leta 1918. je bilo v Mariboru 21 smrtnih poškodb, leta 1926. 37 takih smrtnih primerov, leta 1931. 43 primerov, leta 1938. pa 35. Tu so všteti tudi smrtni primeri iz bolnišnice.

Razveseljivo pa je dejstvo, da upada število ubojev in umorov v Mariboru. Leta 1918. so bili v mestu trije umori in uboji, leta 1938. pa samo dva.

SAMOMORI, PREPELI, UBOJI IN UMORI.

Zanimiva je tudi statistika samomorov v Mariboru. Največ samomorov je bilo leta 1929., in sicer 21, najmanj pa leta 1926., ko je bilo samo 5 samomorov. Lani je napravilo samomor v Mariboru 15 oseb.

Zalostna pa je statistika v pogledu smrtnih slučajev pri preteplih, ubojih in umorih. L. 1923. je bilo 16 takšnih smrtnih primerov, leta 1926. 46, leta 1929. 58, leta 1936. 67, lani pa 52.

Narašča tudi število smrtnih primerov zaradi kapi. Leta 1921. je radi kapi umrlo 21 oseb, leta 1926. 33 oseb, leta 1929. 45 oseb, leta 1931. 39 oseb, leta 1936. 46 oseb, lani pa 32.

Število smrtnih primerov zaradi spolnih bolezni je razmeroma zelo malo v Mariboru. Leta 1936. je zaradi luesa umrlo 8 oseb, lani pa 5. Kljub temu pa je to še vedno preveč. Tu še niso všteti smrtni primeri tistih ljudi, ki so bili spolno bolni, umrli so pa zaradi kakšne druge organske bolezni, vendar pa je spolna bolezen bila v neposredni zvezi s smrtjo. Teh primerov je nekoliko več. Vsekakor pa je opaziti, da je tudi v tem pogledu medicina močno napredovala.

Zadruga Učiteljski dom v Mariboru

Te dni je bil občni zbor zadruge Učiteljski dom v Mariboru. Izvoljena je bila naslednja uprava: predsednik je Miloš Ledinek, učitelj na Teznom; podpred-

sednik Solški upravitelj v pokoju Ivan Tomažič, tajnik Štefan Blažič, blagajnik Mirko Kožuh. V odboru so Josip Raišp, Mirko Vauda in Mirko Lešnik. Nadzorni odbor sestavljajo: predsednik Ivan Koropec, podpredsednica Angela Vomer, tajnik L. Petrič in člana Josip Kontler ter Franc Golež. Člani kuratorija Učiteljskega doma so Ivan Vomer, Anica Mešiček, Mihajlo Dojčinovič, Mara Črnovšek in nekaj članov drugih odborov. Upravnik zavoda je zopet agilni Ivan Lovše. Dijaški internat Učiteljskega doma v Mariboru se bo v doglednem času razširil in dobil odelek za dijakinje.

Dva vloga v Mariboru

Ko se je sinoči spravljala kuharica v kavarni »Central« Tilčka Ramšakova v podstrešno sobo v Ulici 10. oktobra spat, je opazila, da je nekdo vlomil in prebrskal omare ter košare. Vlomilec je odnesel 70 din gotovine, srebrno uro ter jopico. Očividno je iskal samo denar. V sobo je prišel skozi okno, na katerem je izrezal šipo. O dogodku je bila takoj obveščena policija, ki je poslala v vlomilcno sobo daktiloskopa, ki je posnel prstne odtise.

Drug vlom je prijavil upokojeni policijski stražnik Anton Penko iz Kejarjeve ulice 4. Neznanj storilec je vdrl v podstrešno shrambo in mu ukradel večjo količino suhega mesa. Za obema vlomilcema poizveduje policija.

m. Naš znani violinski virtuos z. prof. Taras Poljanec nastopi jutri ob 18. uri v beograjskem radiu s solističnim koncertom. Izvajal bo izključno skladbe Antona Dvořaka.

m. Promet tezenskega kolodvora. Preteklo leto je na tezenskem kolodvoru vstopilo in izstopilo 140.000 potnikov. Promet na tem postajališču je vsako leto večji.

m. Žene zadrugarke. V sredo, 25. t. m., bo ob 20. uri v Nabavljalni zadrugi drž. nam. (Reharjeva soba) aktualno predavanje: »Kaj želi gospodinja od zadruge? Predava ga, Mira Jankovič.

m. 20.000 dinarjev za likovno umetnost. Mariborska mestna občina je stavila v letošnji mestni proračun 20.000 dinarjev za odkup slik in kipov na razstavih likovne umetnosti v Mariboru.

* Planjski ples. Svečnica se približuje, Ples planjski — dan poprej — Maribor po njem vzdihuje; Dvajseti plesni jubilej.

* Ne odlašajte več! Ako hočete tudi Vi sodelovati pri razdelitvi milijonov, nabavite čimprej srečko drž. razredne loterije pri VIRU SREČE »PUTNIK-us«, Maribor. Zrebanje 5. razreda od 11. febr. do 9. marca. Pohitite!

* Jadran obvešča članstvo, da bo redni občni zbor društva v nedeljo ob 9 uri v Narodnem domu. Na dnevnem redu so važne zadeve društva. Pričakuemo, da se članstvo občnega zbora polnoštevilno udeleži. Članski sestanek za občni zbor se vrši jutri ob 20. uri v Narodnem domu v društvenih prostorih Dolžnost članov je, da se tudi sestanka udeleže polnoštevilno.

V. Ruski večer

4. februarja 1939
ARODNI DOM
Začetek ob 20. ur.

* Ljudska univerza v Studencih. V četrtek, 26. jan., ob 19. predava prof. L. Detela: »Zakoni dednosti v živi naravi in njih pomen za človeka« (s slikami). Tedenske slike. Vstopnine ni!

* Svetosavska proslava v petek, 27. jan. Preprodaja vstopnic v papični z. Zlate Brišnik.

* Dvorana Uniona, kjer bo 1. februarja Planinski ples, bo originalno okrašena s pohorski planinskimi dekoracijami. »Pohorska politika«, ki izide ob trih prilikah, bo prinesla mnogo domačih izvirnih karikatür.

* Izbrane muzikallje dobavlja po originalnih cenah knjigarna V. Heinz. Gosposka ul. 26.

m. Nočna lekarniška služba: Mestna lekarna pri Orlu, Glavni trg 12, tel. 25—85; lekarna pri Sv. Roku, vogal Aleksandrove in Meljske ceste, tel. 25—32.

Kino

* Grajski kino. Do vključno četrta ponovitev prekrasnega filma »Grofica Walewska«. Greta Garbo. — Pride: »Havajske melodije«.

* Kino Esplanade. »Ženitna posredovalnica«, temperamentna veseligr. polna humorja in razpoloženja s Heinz Rühmann-om.

* Kino Union. »Neželjeni sin« po romanu Renard-a s Harry Baur-om. Prekrasni film, katerega naj bi vsi vsakdo ogledal.

Mariborsko gledališče

Sreda: Zaprt.
Četrtek, ob 20.: »Vse za šalo«. Red A. Petek: Zaprt.
Sobota, ob 20. uri: »Matura«. Red D. Štimčeva moderno-romantična igra »Automelody« v svojih zelo bujno napetih šestih slikah, ki so v glavnem pesnetih iz modernega velemestnega življenja, dozoreva v Skrbniškovi režiji in v izbrani zasedbi že do premiere, namepravane začetkom prihodnjega tedna.

Prijatelji zabavne operete se opozarjajo, da je do sedaj s splošnim navdušenjem in zadovoljstvom sprejeta Gorinšek-Jirankova opereta »Vse za šalo« bila odložena radi obolevosti v ansamblu. V deloma novi zasedbi se zopet vrztorijo jutri, v četrtek, za vrstni red A. Pa tudi za neabonente je še dosti prostorov na razpolago.

Slovensko obrtno društvo v Mariboru
priradi

Obrtniški ples

gant: kapetan g. Jiranek / Začetek ob 20. uri. — Čisti dobiček je namenjen za sklad obrtniškega doma

ki bo v sredo, 1. februarja, v veliki dvorani Narodnega doma / Vojaška goba, dirilnica doma

Kultura

Razprava o slovenjgoriški pokrajini

Diplomirani filozof Jože Kerenčič je izdal v knjigi »Zemljiški odnosi v Jeruzalemskih goricah«, ki so lani izhajali v »Obzorjih«. K že objavljenemu tekstu sta dodana kratak avtorjev predgovor in skica Jeruzalemskih gor in okolice.

Delo je eno izmed temeljnih kamnov, ki jih doprinaša zadnja leta mlajša slovenska generacija za pravo podobo naše pokrajine. Omenil bi samo Müderndorferjevo »Slovensko vas na Dolenjskem«, Zghečvo razpravo o »Halozah« in Lamprechtovo razpravo v »Dejanjih«. Ko je Kerenčičovo delo izhajalo počasi v »Obzorjih«, so se nekajkrat slišali glasovi, da ne bi spadalo v revijo, ker je razprava preznaustvena; na drugi strani pa je treba poudariti, da je prav uredništvo revije v največji meri pripomoglo, da se delo izšlo poslej tudi v knjigi. Sele danes, ko leži v knjigi pred nami, vidimo, da je prav, da je ostal vseskozi pri statistiki ter zgradil delo na izključno znanstveni podlagi.

Zame, ki me že zmlada zanima problematika slovenske vasi, ki mi je ta problematika začela pisati prva dela, je razprava samo gradivo, ki dokumentira delo najzadnje generacije, ter že kot taka

nazadnje tudi temeljni kamen in pravo bistvo realizma najmlajše generacije. Človek, ki pozna to pokrajino, bo bral delo kakor roman. V knjigi govori vsaka stranka, vsak odstavek, vsaka številka. Kerenčič malo sodi, on samo ugotavlja. Sama dejstva niza pred našimi očmi. In ta dejstva so problemi. Komaj da se na koncu rahlo dotakne rešitve. Ta rešitev problema je kratka, jedrnata in nas prepričuje z vsem gradivom: »Zemljiški odnosi v Jeruzalemskih goricah« so krivi propadanja našega domačega in slovenskega življa v Jeruzalemskih goricah in še marsikje v Sloveniji, kar bi lahko doštavil z mirno dušo. Nekaj podobnega je dr. Zgheč ugotovil za Halozem.

V povojnih letih je bilo napisanih na tisoče jeremijah, pa tudi slavospevov o naši vasi, dosti fraziranja je bilo v tistem pisanju in malo ledra. Prava podoba naše pokrajine je začela rasti pred nami šele zadnja leta. Te vrste razprav, tudi Kerenčičeva med njimi, hodijo vzporedno pot v našo mlado leposlovno prozo. Nič takega se mi ne zdi, če je on, ki nam je napisal nekaj novel, nazadnje še to pokrajino tudi znanstveno obdelal. — Sam sem zatrdno uverjen, da mu bo

znanstveno delo pomagalo tudi pri njegovem kasnejšem leposlovnem ustvarjanju. Sam si je nakazal v razpravi cel niz vprašanj, ki žgo in za katera je težko reči, da bodo šla neopaženo mimo njega.

V razpravi je Kerenčič obdelal 26 katastrskih občin, ki tvorijo Jeruzalemske gorice. Poleg ostalih zemljiških kultur goji ljudstvo tudi vinski troj. Po kratkem opisu teh kultur nam v tretjem poglavju »Čigava je zemlja« pokaže ponazorjena tabela, da imajo lastniki v Jeruzalemskih goricah samo 30,49% vinogradov, dočim imajo lastniki izven Jeruzalemskih goric 69,51% vinogradov. Prav te zadnje zemljiške odnose obdeluje Kerenčič do zadnje podrobnosti, dokler na koncu ne izpregovori še o »praznih hišah«. To so na eni strani razpadle in razpadajoče vniljarje, na drugi strani pa lepi hrami, ki samevajo prazni skoraj vse leto po najlepših vrhovih in grebenih Slovenskih gor. Za avtorja samega je vprašanje, »Čigava je zemlja v Jeruzalemskih goricah«, torej vprašanje lastništva zemlje temeljno vprašanje, s študijo je hotel nanj odgovoriti ter je prepričan, da bodo edino z rešitvijo tega vprašanja ustvarjeni kdaj boljši pogoji za preživljanje ljudstva v prikazani pokrajini. »Iz roda v rod ob delu na lastni in tuji zemlji života« to ljudstvo, množice pa teže v svet za kruhom. Eden osnovnih vzrokov takem

življenju je v lastništvu zemlje. Večina dohodkov ljudskega dela gre iz Jeruzalemskih gor, in tako je pokrajina iz leta v leto bolj izčrpana.

Knjigo, ki je izdana v revijalni obliki, ponazorujejo številne razpredelnice. Izdal, založil in opremil jo je avtor sam. Cena knjige je 12 din ter se naroča pri avtorju: Jože Kerenčič, dipl. fil. Sv. Boltenk pri Središču.

Iv. Potrč

k Auguštincčev spomenik Pilsudskega. Zagrebški kipar Anton Auguštincič je dovršil kip osvoboditelja Poljske, maršala Pilsudskega, ki bo postavljen v Katovcih. Kip je visok 5 metrov, stal pa bo na 11 m visokem kamentnem postavku. Ostali liki, ki bodo stali okoli maršala, bodo viliti v prihodnjih tednih in potem prepeljani na Poljsko. Auguštincič je poleg Meštoviča največji kipar v Jugoslaviji.

k Jubilej Bogdana Gavrilovića. Beograd je nedavno proslavil 75-letnico rojstva velikega srbskega učenjaka, matematika dr. Bogdana Gavrilovića. Jubilat je bil že petkrat predsednik Srbske akademije znanosti in umetnosti.

k Nova srbska komedija. Ljubimka Bobić je napisala novo komedijo »Rista sportista«. Premiera je bila v »Rodinom pozorištu« v Beogradu.

Gospodarstvo

Težave mariborske tekstilne industrije

KER NIMAJO DOVOLJ DEVIZ, TRPIJO MARIBORSKE TEKSTILNE TOVARNE VELIKO POMANKANJE SUROVIN. — REŠITEV V IZVOZU.

Vse mariborske tekstilne tovarne trpijo v zadnjem času veliko pomanjkanje surovin, zaradi česar je njihov obrat zelo otežčen. Če ne bo rešitve, obstaja nevarnost, da bo obrat skrčen in bo ostalo mnogo delavcev na cesti. Mariborska tekstilna industrija nima dovolj deviz na razpolago, da bi z njimi kupovala surovine. Kljub temu da imajo vse tekstilne tovarne v Mariboru izredno mnogo noročil, so zaradi pomanjkanja surovin zapadle v krizo, iz katere se bodo težko rešile. Če bo ta nevezdrni položaj trajal še nekaj časa, bodo morale tovarne skrajšati svoje obrate in v slučaju potrebe delavce odpustiti. To pa bi bil za Maribor in še bolj za okolico velik udarec, saj

živi od dela v tekstilni industriji okoli 6500 delavcev s preko 20.000 družinski člani. Podjetja se uvidela, da bo rešitev edinole mogoča s samopomočjo. Mariborski tekstilni izdelki so na takšni višini, da lahko uspešno tekmujejo s tujimi. Zato so se podjetja odločila na iztem bodo dobili dovolj deviz, s katerimi si bodo nabavili surovine. Nekatere mariborske tekstilne tovarne so že dobile večja naročila iz tujine. Med temi sta tovarna Hutter in drug ter Thoma, prva s sukancem, druga pa s pisanimi svilenimi rutami za angleške kolonije. Seveda bo pri tem trpel domači trg, zaradi česar bodo tovarne prisiljene svoja podjetja povečati.

Kaj bo z izvozom jajc in perutnine v Nemčijo

Z ukinjenjem stalnosti kurza klirinške marke je napravila Narodna banka zelo slabo uslugo našim izvoznikom. Izgleda, da bo naš izvoz jajc in perutnine v Nemčijo popolnoma ustavljen. Zaradi te politike Narodne banke nima izvozniki baze za kalkuliranje cen ter je razumljivo, da se ne morejo oslanjati na neizvestnost bodočega kurza klirinške marke. Mnoge izvoznike firme so zaradi tega preklicale zaključke za izvoz teh

proizvodov na nemški trg. Izvoz jajc in perutnine iz leta v leto stalno pada. Dejstvo je, da so tržišča za perutnino in jajca zelo omejena. Edina resna odjemalca za navedeno blago sta do sedaj Nemčija in Italija, ker ni do sedaj uspelo Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine pridobiti drugih tržišč. Poleg Nemčije in Italije prihajata v poštev še Svica in Češko-Slovaška z manjšim uvozom. Anglija kupuje samo za božične praznike.

SLADKORNA MELASA IZ KOLONIJ.

Kakor smo že v našem članku o sladkorni repi napovedali, je ministrski svet odobril carine prost uvoz 900 vagonov sladkorne melase. Sladkorna melasa nam je potrebna za proizvodnjo špirta, kateri služi za mešanje z bencinom. Melasa bo iz sladkornega trsa ter bo zaradi tega uvožena iz kolonij.

g. Konec avstrijskega hmeljarstva. Ko je bila še bivša Avstrija samostojna, je oblast zelo podpirala gojitve hmelja, da se lahko izogne večjemu uvozu. Po priključitvi pa je na celotnem nemškem teritoriju za domačo porabo dovolil hmelja, zato je nemška vlada izdala nalogo, po katerem morajo vsi avstrijski hmeljarji opustiti svoje nasade. Kulturno morajo iz

trebiti do zadnje sadike, namesto nje pa pričeti gojiti krompir. Za iztrebljeni nasada je vlada določila po 3000 RM.

Borzna poročila

Devize, Ljubljana. Amsterdam 2377—24—15, Berlin 1763.62—1781.38, Bruselj 742.70—754.70, Curih 995—1005, London 205.50—208.70, New York 4376.75—4436.75, Pariz 115.85—118.15, Praga 140.85—152.35, Trst 231.45—234.55.

Efekt, Zagreb. Drž. papirji: vojna škoda 472—473, 4% sev. agrarji 60 d., 4% agrarji 62.50 bl., 6% begl. obv. 90—90.50, 6% daljn. agrarji 89—89.50, 7% inv. pos. 98.50—100.50, 7% Blair 92—93, 8% Blair 97.50. Delnice: Trbovlje 185—189, Jadranska 320 d.

Sport

Jugoslavija na svetovnem prvenstvu v Švic

Prvo kolo tekmovalja v hokeju na ledu za svetovno prvenstvo v Curihu se bo pričelo 3. II. Jugoslavija bo igrala v B skupini s Češko-Slovaško, Švico in Letonsko. Termin: 3. II. C—J, S—L, 4. II. C—L, S—J, 5. II. L—J, S—C. Takoj po končanem prvem kolu bosta prvoplasirana kluba iz vsake skupine tekmovala naprej v drugem kolu. Naša reprezentanca ne bo imela lahkega stališča, ker

večina nasprotnikov pri ugodnejših vremenskih prilikah več trenira ter ima za seboj tudi že težje tekme. Na vsak način pa bo to tekmovalje odličan trening za prihodno zimsko olimpiado.

LNP odbija predlog Gradjankega

V Ljubljani je za to določeni odbor če-

tvorice funkcionarjev proučil predlog Gradjankega posebno z ozirom na prilike, ki vladajo v slovenskem sportu, ter prišel do zaključka, da je predlog že iz finančnih razlogov nesprejemljiv, ker LNP s skoro 60 klubi in z le enim ligaškim materialno ne bi mogel obstajati kot posebna zveza. Pač pa je odbor četvorice ugotovil, da so stvarno potrebne nekatere izpremembe v finančnem in administrativnem pogledu.

KANDIDATI ZA OLIMPIADO V LAHKI ATLETIKI.

Konferenca delegatov Jugoslovanske atletske zveze v Zagrebu je sklenila, da pridejo v poštev za olimpiado samo oni atleti, ki so dosegli najmanj rezultat dvanajstega plasiarnega atleta v svoji disciplini na berlinski olimpiadi. Temu pogovoru odgovarja sedaj le malo naših lahkoatletov: Křing na 100 m in 200 m, Hanžekovič na 110 m z zaprekami, Martin in Stopičnik v metu klada.

ZAGREB—ZLINA 4 : 2.

Po zmagi nad Olomoucom je tabele našega repr. Zagreba, ojačena s Subotičanom Konzcom premagala zastopnike Zlina v razmerju 4 : 2. Iz Zlina so odstopovali v Prerov, kjer jih čaka tekma s podvezvino reprezentanco.

TRAGIČNA SMRT SINDELARJA.

Veliko senzacijo je po sportnem svetu vzbudila vest o tragični smrti popularnega dožletoletnega srednjega napadalca avstrijske reprezentance Sindelarja, ki je zadnji čas imel na Dunaju kavarno. Našil so ga mrtvega v njegovem stanovanju in izgleda, da je umrl na zastrupljenju od plina. Vzrok smrti bo ugotovila obdukcija.

Šah

Bogoljubov — Eliskses

Indijska obramba
(13. partija matcha)

Beli: Eliskses Črni: Bogoljubov
1. d4, S6 2. e4, e6 3. Sf3, c5 (starejša varianta, ki jo mojstri še precej opuščajo) 4. d5, exd5 5. cxd5, d6 6. Sc3, a6 7. a4, g6 8. e4, Lg7 9. Ld3, 0—0 10. 0—0, Lg4 11. h3, Lxh3 12. Dxf3, Sbd7 13. De2, Se5 (boljše takoj Sh5) 14. Le2, Sh5 15. g4! Sf6 16. f4, Sed7 (črni je sicer dosegel svoj namen: izval je bele kmete, hotoč tako oslabiti belo pozicijo. Eliskses pa je hladnokrvno pristal na načrt črnega in s protinačrtom dosegel boljšo pozicijo) 17. Le3, Tf8 18. De2, h5 (ta osvojitveni udarec velja kmetu) 19. axb5, axb5 20. Txa8, Dxa8 21. g5! Sh5 22. Sxb5, Df8 23. Ld3, f5! 24. gxf6 e. p., Sdxf6 25. Sc3, Df3 26. Le1, Sd7 27. De2, Df4 28. Sb5! (beli je odkril Ahilovo peto črnega: d6). Sg3 29. Ld2, Ld4+ 30. Krg2. Sxf1 (beli mirno žrtvuje kvaliteto, dame pa ne sme

MINISTER ZA TELESNO VZGOJO V ZAGREBU.

Minister za telesno vzgojo naroda g. Mastrovic si je v Beogradu ogledal vse sportne naprave ter stopil v stike s sportnimi klubi in sportnimi delavci, da spozna njihove težnje in potrebe. V intereseu spoznavanja sportnih prilik in pospeševanja sportnega gibanja bo sedaj obiskal še Zagreb in Ljubljano ter ostala banovinska središča.

OBJAVA SMUČARSKEGA KLUBA CELJE.

Smučarski klub Celje bo pridelil 5. II. v Liscach pri Celju mednarodno skakalno tekmo. V zvezi s to prireditvijo je poslal imenovani klub MZSP dopis, v katerem sporoča, da je klub pripravljen ravnati tekmovalcem kriti stroške, ki bi jim nastali radi udeležbe na tekmovalju. Vse potrebne informacije se dobijo pri tajništvu MZSP, ki bo tudi sprejemalo prijave interesentov.

s. Na včerajšnjem občnem zboru SK Ljubljane je zastopnik bana g. Lenart obljubil skorajšnje spremembe pri razdelitvi proračunskih kreditov s posebnim oziranjem na slovenske sportne in tudi nogometne klube.

s. Punčec ostane amator. Pred odhodom iz Južne Amerike je na pisanje časopisov odgovoril naš mušketir Punčec z izjavo zastopnikom tiska, da ne namerava postati profesionalen igralec tenisa. Čeprav je dobil jako vabljive ponudbe.

s. Budge je v deseti in enajsti partiji proti Vinesu dvakrat zaporedoma zmagal 6 : 3, 6 : 3, in 6 : 1, 6 : 4. Celoten rezultat vseh srečanj je 7 : 4 za Budgea.

s. Prvenstvo Južne Amerike. Rezultati drugega dne: Urugvaj—Ekvador 6 : 0, Peru—Čile 3 : 1.

s. Nemčija igra proti Belgiji nogometno tekmo 29. I. v Bruslju.

vzeti zaradi Se3+ itd.) 31. Kxf1, Dxb2 32. Dxb2, Lxb2 33. Sxd6, Ta8 34. Sc4, Lcl (boljše bi bilo Ld4) 35. Lxcl, Tal 36. e5, Txc1+ 37. Kc2, Th1 38. e6, Sf6 39. d6, Th2+ 40. Ke1, Txc3 41. Se5! (grozi d7 s takojšnjo odločitvijo). Th1+ 42. Kd2, Ta1 43. d7, Ta8 44. Sc6! (slabo bi bilo 44. e7 zaradi Sxd7, 45. Sxd7, Kf7 itd.). Kg7 45. Dd8, Txd8 46. Sxd8, h5 (zadnji poskus pred grozečim porazom, ki pa ne zadošča več) 47. e7, h4 48. Lb5, h3 49. De8, Sxe8 50. Lxe8, Kf6 51. Sb7, h2 52. Lc6, e4 53. Sd6, e5 54. fxxg5+, Kxg5 55. Sxc4 in črni preda.

»EVROPA-TURNIR« V STUTTGARTU

Sredi meseca maja bo pričel v Stuttgartu velik mednarodni turnir, ki so mu prireditelji nadeli naslov »Evropa-turnir«. Poleg osmih velemojstrov, ki so igrali na nizozemskem »Avroce« turnirju, bodo povabili še vse vidnejše šahovske mojstre. Turnir organizira Velikomemska šahovska zveza. Turnirja se bo udeležilo od 14 do 18 najmočnejših šahistov sveta.

ELAINE HAMILTON

ZELENA SMRT

DETEKTIVSKI ROMAN

»V redu,« je mirno odgovoril inspektor. »Mislim sem, da ste v gledališču.«
»Dobil sem naslov prodajalke programov, a je ni v gledališču. Blagajno odpirajo šele ob desetih, zato sem prišel nazaj, pogledat, ali vam morem s čim pomagati, gospod.« je javljal detektiv.
Reynolds je dal z roko znamenje, naj odideta oba moža v kuhinjo.
»Prjdite sem, ko bo v knjižnici, Jenkins. Stražnik, pazite na to žensko!« je naročil. Putev je odstranil zavoro.
Vrata so se odprla in mož, ki se je doslej zaman ukvarjal s ključavnico, je vstopil. Bil je dobro oblečen mlad mož, okrog tridesetih let, bled, nervozen.
»Dobro jutro. Ali ste sluga gospoda Ingrama?« je vprašal Reynolds.
»Mož je neveljovno gledal inspektorja. »Da. Bojim se da sem se malo zakasnil, Vlak...«
Reynolds ga je prekinil.
»Pojdite v knjižnico. Hočem govoriti z vam!.«
Mož je pogledal na zaprta vrata drugih prostorov, ko je šel nitimo.
»Upam, da gospod Ingram ni hud —

15
»Hočem vedeti naslov, kjer ste bili noč.« je trdno nadaljeval Reynolds. »Napišite ga semle in tudi svoje polno ime.«
Malo se je upiral, potem pa je ubogal.
»Ne vidim, kaj imajo moje zasebne zadeve opraviti s — s tem, kar se je morda tu zgodilo, ko sem odšel,« se je izogibal.
»Gospoda Karla Ardeena so našli nočoj v jedilnici mrtevga, Parsons.« Inspektor je umolknil, potem pa trdno nadaljeval: »In v njegovem žepu se je našlo pismo od vas.«
SEDMO POGAVLJE.
Zlati in zeleni zmagi.
Parsons je čudno zastokal in z vso težo sedel v naslanjač; udje so se mu začeli treseti, kakor da ga je napadla huda mrzlica.
»Ardeen mrtev!« je nezaupljivo šepetal.
Inspektor je naglo zapisal nekaj na kos papirja in poklical detektiva Jenkinsa.
»Oskrbite tole tako hitro, kakor le morete,« je naročil Reynolds svojemu asistentu. »V gledališču bom sam opravil. Idite!«
Zdelo se je, da se Parsons niti ne zaveda te prekinitev.
Oči so mu bile kakor oči mesečnika, toda njegovi nervozni, nemirni prsti so povedali inspektorju, da delujejo možgani z vso naglico. Ko bi bilo mogo-

čje kupiti zmožnost telepatije, bi bil plačal inspektor Reynolds v tem trenutku zanj zelo visoko ceno. Poizvedujoče je zrl na možev bledi obraz in se čudil, zakaj je Parsons strmel nad tem, da je Ardeen mrtev. Bil bi naravnost, ako bi se bil prestrašil, zaradi pisma, ki so ga našli pri mrtvem možu.
»Da,« je rekel zdaj na kratko Reynolds. »Kako ste se z njim seznanili?«
Mož se je zdrnil in v njegov pogled se je vkradel previden izraz.
»Obiskoval je mojega gospoda in jaz sem mu odpiral ali pa sprejemal od njega poročila, kadar ni bilo gospoda Ingrama doma,« je odgovoril.
»Razumem,« je razmišljal inspektor. »Ali je vstopil gospod Ardeen kdaj v stanovanje, kadar gospoda Ingrama ni bilo doma?«
»Enkrat — morda dvakrat, da bi mu napisal listek.« Parsonsov ton je izdal opreznost.
»Še kdaj drugič?« je vprašal Reynolds. »Moževe oči so zamežikale.«
»Ne, kadar sem bil jaz tukaj, gospod.«
»S tem menite, da je imel Ardeen ključ in je morda prišel, kadar vas ni bilo?«
»Nič takega ne mislim,« je živahno odgovoril Parsons. »Ni imel ključa, kolikor jaz vem; all pa ga je gospod Ingram sam privedel, če sem bil zdoma, kako morem to vedeti?«

Sodišča

„Industrijski proces“ pred celjskim sodiščem

IZID RAZPRAVE JE SE VEDNO NEJASEN.

Celje, 25. januarja. Danes jutraj se je nadaljevala nedavno prekinjena razprava o obtožbi državne tožila v Metalne družbe proti petim na svobodi se nahajajočim obtožencem, ki naj bi bili odnesli iz celjske tovarne litopona tajne načrte g. Mediču, ki je nato zgradil prav tako tovarno v Domžalah.

Na predlog zasebne obtožbe je bil določen poleg sodno zapriženega zapisničarja še strokovnjak zapisničar prof. Alojz Bolhar. Po nekaj dodatnih izjavah obtožencev k zagovoru na zadnji razpravi je predsednik senata g. Dolničar prebral novo policijsko ovadbo, ki pravi, da ima g. Jezernik skritih še več ukradenih načrtov, kakor je to baje izpovedala njegova uradnica gospa Angela Zeleznik iz Nove vasi. Zasišan je bil policijski agent g. Josip Ruprecht, ki je izjavil, da je po neki zaupni osebi, ki je pa ne more izdati, izvedel, da je gospa Zeleznik baje neke poveljale, da je za nagrado pomagala g. Jezerniku skriti več načrtov. Zasišana Zeleznikova je take trditve odločno zaničala. Prav tako tudi g. Jezernik. Zasišana se bile nove priče. Kemik g. Marjan Matašič, ki je sedaj uslužben v Medičevi tovarni, je potrdil, da je obtoženi Lazarevič delal pri njem v Zavodni poskuse, ki so se mu s pomočjo literature in izkušnjem posrečili. Priča Viktor Bajc, strojnik pri Mediču, je izpovedal, da je sodeloval pri gradnji tovarne v Domžalah po originalnih načrtih inž. Pibernika. Stedilo je čitanje strokovnega mnenja izvedenca inž. Knopa, ki trdi, da sta tovarni v Celju in Domžalah zgrajeni po istih načrtih inž.

Hirschla ter da je izključeno, da bi bila tovarna v Domžalah zgrajena po zamisti Medica, Miloševića in inž. Pibernika. Obtoženi inž. Pibernik je v svoji izjavi opisal tovarno v Domžalah in vztrajal na tem, da to ni nikak originalen izum inž. Hirschla.

Dopolndne sta podala strokovno mnenje še inž. Gudež in inž. Gulič, ki sta pregledala literaturo, na podlagi katere so baje mogli obtoženci sami priti do produkcije litopona. Popoldne je bila razprava prekinjena. Popoldne bodo govorili tožilci in zagovorniki in bo razprava morda že zvečer zaključena.

14 obtožencev pred celjskim sodiščem

Včeraj se je vršila razprava proti 14 obtožencem; zagovarjati se je moral 19letni Ivan K., ker je pred tremi meseci odnesel za več deset tisoč dinarjev blaga in oblek iz trgovine v. Vračiča Karla v Zerjavovi ulici. Njegovi soobtoženci so to blago prodajali, kupovali in ga sprejemali kot dobiček pri kvartanju. So to mes. pomočnik R. Karl, pek pomočnik Metod V., mesar Franc S., gostilničarka Antonija K., zas. uradnik Franc S., pos. sin Alojz S. iz Stranice, pos. sin Konrad F. iz Stranice, Ivan B., šofer iz Vojnika, delavec Miha L. iz Celja, sluga Vincenc S., zasebnica Amalija S. in Ludvik S. ter Kristina S., posestnika iz Stranice. Razprava je bila radi mladoletnosti nekaterih tajna. Radl zasljanja novih prič je preložena na 30. t. m.

Zanimivosti

Ljudsko štetje po pustinih

V RUSIJI SE MORAJO PRI LJUDSKEM ŠTETJU BORITI Z VELIKIMI TEŽKOTAMI.

Minule dni je bilo v Sovjetski Rusiji izvedeno ljudsko štetje. To pot naj številke zanesljivo prikažejo tudi stanje vseh pastirskih narodov, o katerih številu so doslej samo ugibali, tako da nikoli niso vedeli niti za milijon — nekateri poznavalci statistike trdijo celo, da niti na deset milijonov točno — koliko ima Sovjetska Rusija prebivalcev. Na splošno so trdili, da znaša število vsega prebivalstva SSSR okoli šestino vsega človeštva, t. j. nekako 170.000.000 duš.

Prehodna dela so začeli izvrševati že mnogo tednov prej. Komisarji za ljudsko štetje so z najrazličnejšimi prevoznimi sredstvi — po okoliščinah na konju, na velblodu ali na saneh s pasjo vprego — dirkali za potujočimi pastirskimi narodi po stepah ruske srednje Azije po tundrah Daljnega severa in severovzhoda — za kočarji, ki jih doslej nič ni moglo privariti do tega, da bi se odpovedali svemu potujočemu življenju, ki ga smatrajo za edino svobodno življenje, in ki jim niti na misel ne pride, da bi se zaradi ljudskega štetja za trenutek ustavili, da

komisarji opravijo svoje delo, boječi se davkov in zdravil, ki včasih po naključju slišijo o njih. Komisarji za štetje teh nomadskih narodov nikakor nimajo lahkega posla, kajti begati morajo križem krašem po pustinih in preiskovati prostrane predele od Urala do Kitajske meje ter daleč na sever za polarni krog. Po poročilih severnih radiostanic se je znašla neka skupina komisarjev v skrajni nevarnosti na šibkem ledu v Karski ožini na Novi Zemlji, kamor se je spustila za Samojedi. Druga kupina z daljnega severovzhoda pa sporoča, da je v bližini Beringovih vrat odkrila dve doslej popolnoma neznani plemeni Cukčev.

Zadnje ljudsko štetje je bilo januarja 1937, toda bilo je takoj proglašeno za delo trockističnih prevratnežev in rezultati niso bili objavljeni. Štetje, čigar rezultati so tvorili doslej osnovo za vsako statistiko, je iz leta 1926. Tedaj je znašalo število prebivalcev 147 milijonov. Zanimivo je, da na popisovalnih polah ni vprašanja po veroizpovedi, je pa rubrika za narodnostno pripadnost.

Beethovenova pustolovščina s palico

Policijski komisar Dunajskega Novega mesta je sedel nekega večera v družbi prijateljev na gostilniškem vrtu. Bilo je že precej pozno in temno. Nenadoma prišli za komisarjem policijski sluga in mu naznani, da so prišli človeka, ki se je pregrešil proti policijskim predpisom in v celici neprestano kriči, da je Beethoven. Po uradni gotovitviti je za ta delinkvent potepuh, kajti na sebi ima staro, oguljeno obleko in nima pri sebi nobenih papirjev, ki bi dokazovali njegovo identiteto. Komisar se s to vestjo ni dal motiti v zabavi in sporočil je slugi, naj sumljivo Individuum kar pusti v zaporo do jutra, ko bo imel čas, zasljaniti ga. O pol enih ponoči je odšel komisar domov spat. Toda to noč mu ni bilo dano, veseliti se zasluženega počitka. Iz prvega sna ga je predramila vest, da se aretirani

nikakor noče umiriti in da neutrudno razsaja, tako da je razburil še celo okolico. Tako je komisar hočeš nočeš, vendarle moral takoj zasljaniti prijetelega, ki se je zdaj spravil tudi nad komisarja. Ko ta ni hotel verjeti, da je Beethoven, je mojster zahteval, naj pokličejo glasbenega ravnatelja Herzoga iz Dunajskega Novega mesta, ki ga pozna. Komisar, da bi imel pred »kričavim« gostom mir, je ustregel njegovi želji. Komaj je Herzog vstopil, zakliče: »To je vendar Beethoven!« Takoj ga je pozval k sebi na stanovanje in tamkaj zvedel, kaj se je zgodilo.

Beethoven je šel namreč v zgodnjem jutru v stari obleki in brez kljuba na majhen izprehod. Zatoptjen v misli, je popolnoma pozabil na čas in je korakal po poljih naprej in naprej, dokler ni zvečer

zopet prišel lačen, truden in prašen na Dunajsko Novo mesto, ne da bi vedel, kje je prav za prav. Po hišah so že prižgali luči. Beethoven je radovedno oprezoval okoli oken in šklil v sobe, in policija, ki ga je smatrala za berača, ga je vzela s seboj, čeprav je temni mož trdil, da je Beethoven. Cuvar miru mu tega ni verjel in Beethovenovo zagotavljanje je odsekal: »Takšne čenče lahko obesite na nos nekemu drugemu! Vi ste navaden lump! Beethoven vendar ne izgleda takole!«

Drugače jutra je prišel k Herzogu župan Dunajskega Novega mesta opravičiti se. Herzog je obkletil Beethovna v spodobno obleko, župan pa ga je dal s paradno mestno kočijo prepežati v Baden, kjer je Beethoven takrat stanoval.

ROMANTIKI NA OTOKIH.

Romantični ljudje so vedno nagnjeni k temu, da živijo na kakem osamljenem kmetu, najraje pa na otokih, kjer začenja — po svojem prepričanju — novo življenje. Takšni romantični tudi danes še niso izumrli. Majhni otoki, ki nimajo niti strateškega niti gospodarskega pomena, sploh nimajo nobene posebne vrednosti. Eden takih otokov v Atlantskem oceanu je bil nedavno prodan za približno 500 dinarjev v našem denarju. Kupilo ga je neko mlado dekle z namenom, da na tem otoku ustvari novo civilizacijo in kulturo. Na nekem otoku v Indijskem oceanu živijo ljudje, po večini Kitajci, ki imajo nalogo, da kontrolirajo podmorske kable. V vseh dobah pa so bili ljudje, ki so hoteli na takih otokih osnovati kraljevino in se proglasiti za suverene vladarje.

UMIK IZ FILMSKE SLAVE.

Greta Garbo ne spada več k prvi desetorici zvezd.

Motiv Pictures Herald prinaša temeljito študijo o najuspešnejših filmskih zvezdah leta 1938. Tabela zvezd pa ni sestavil po kakih anketi med občinstvom, temveč točno in zanesljivo po dohodkih, ki so jih dosegli različni filmi v USA. S tega vidika se lahko vesele največje popularnosti Shirley Temple, katere filmi so bili pred-

vajani vedno po nekaj mesecev v razprodnih dvoranih. Za njo prihaja Clark Gable in Sonja Henie, nato Mickey Rooney, Spencer Tracy, Robert Taylor, Myrna Loy, Jane Withers, Al. Fay in Tyrone Power. Američani so zelo opazili, da med temju igralci ni več Grete Garbo, in posjansjejo to dejstvo s tem, da lani ni igrala v nobenem filmu vrste Violettey. Isti list prinaša poleg tega tudi tabelo zvezd, ki jih smatra za največje umetnike ameriškega filma 1938, ne glede na dobiček njihovih filmov. To so predvsem G. Cooper, W. Beery, J. MacDonaldova, Deanna Durbinova, Don Ameche, D. Lamourjeva, G. Rogersova, Irene Dunne, Javel Muni in William Powell, torej zopet brez Grete Garbo.

× Kaj so bili, preden so postali slavni. Greta Garbo — manekenka in prodajalka, Robert Taylor — ortoped, Gloria Swanson — natarikarica, Mae West — atletinja, Claudette Colbert — risarka, Wallace Begg — krotilec živali, Jean Gabin — mehanik, Clark Gable — mizar, Barbara Stanwyck — akrobatinja, Danicela Darieux — stenografinja, Miché Simon — učitelj boksa.

× Spomenik roži so postavili v Toulouse v Franciji. Gre za neko premenito vrsto krizanteme, ki jo je prvi gojil v Franciji neki Bernet. To je prvi spomenik na svetu, posvečen roži.

× Nogometna žoga je eksplodirala na neki nogometni tekmi v Avignonu v trenutku, ko je prišlo do enajsterca na škodo slabšemu moštvu. Preiskava je dognala, da je klub, ki je predvideval poraz, montiral pred tekmo v žogo peklenski stroj.

Sokolstvo

1. Sokol Maribor I. sklicuje za soboto, 28. t. m., ob 20. uri svoj redni letni občni zbor v kasarni kralja Petra I. Osvooboditelja. Uprava poziva članstvo, naj se udeleži obnega zbora polnoštevilno. — Zdravo!

MALI OGLASI

CENE MALIH OGLASOV: V malih oglasih stane vsaba beseda 50 par; najmanjša oglasilnica za te oglase je dol 6.—. Družbe, očitki, dopisovanja in ščitovovalski oglasji dila 1.— no besedi. Najmanjši zvezek za ta oglas je dila 10.—. Dobelo tiskano besedo se računajo dvoletno. Oglasni davki za enkratno obvezo znaša dila 2.—. Zvezek za vsake oglasne se plačuje kakoli pri naročitvi oglasov za več vstopil v oglasni sklop v naročilu ali na vsaki polnoletni na čokolni račun št. 11.609. Za vse pisane odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znanaka za 3 dila.

Razno
CE HOCETE res dobro vino piti, morate v »Prešernovo klet« priti. Trafenik v Gosposki ulici. 244

TOMAŽEVA ZLINDRA
SE JE POCENILA! 18%ne vagonске pošilke franko vagon Ljubljana po dila 92.—. Na drobno iz Maribora po dila 110.— za 100 kg. Kmečiska družba. Maribor, Kmečiska cesta, tel. 20-83. 358

NAKUP IN ZAMENJAVA
zlata, ur, veržice, urstanov in zobjovja. Brezplačna poljanilna glade zastavljalnih listkov. M. lizer-jev sin. Maribor, Gosposka 15. 387

Poseti
KRASNE PARCELE sredi Teznege blizu kolodvo- ra poceni naprodaj. Vprašati št. Ptuljska 87. 593

Prodaj
RAZNO POHIŠTVO se razprodaja za vsako ceno v skladišču Meljska c. 29. 592

PAR TEŽKIH KONJEV
se proda v Meljski oesti 29. 592

Kupim
KUPUJEM vsakovrstno staro železo, litine, kovine, vsakovrstne stroje, orodje itd. Plačam najvišje dnevne konkurenčne cene. Jastin Gustinčič, trgovina s starim železjem in rabljnimi stroji. Maribor, Tattenbachova 14. tel. 21-30. 594.

Fletno
Blaga za dečve
novi vzorci za **PLANINSKI PLES** pri **Textiliana Būdefeldt**
Maribor, Gosposka ul. 14

Sobo odda
OPREMLJENO SOBO s posebnim vhom oddam. Gregorčičeva ul. 8-II. 586

Soba se odda
boljšemu gospodu. Korošče-va 5. 588

Sobo ište
OPREMLJENO SOBO eventualno s hrano išteča 2 gospodični. Naslov pustiti v upravi. 585

Službo dobi
Sprejemno pridno, pošteno **DEKLE** z znanjem kuhanja. Naslov v upravi. 566

Rabim zanesljivega **DELAVCA** s kompletnim orodjem za kopanje studenca. Prevolski, Studenci, Gosdna ul. 119. — Vprašati od 15. ure naprej. 587

Pouk
Podučujem vse vrste **HARMONIK** po najnovejši učni metodi. Uspehi zagotovljeni. Gonza, Jezdarska 8. 584

Dopisi
ZLATEK! Hrepenim po Tebi. Ljubim Te! Poljub Lenkovič. 595

Najcenejši nakup avtorizirane in originalne premože po originalnih redniških cenah pri
S. Tjalar
Maribor
Jezdarska ul. 19
Telefon št. 27-15

Inventurna prodaja in prodaja ostankov
Ostanki blaga
čudovito poceni
Textiliana Būdefeldt
Maribor, Gosposka ulica